

פרשת בראשית

מה בפרשה: סיכום מתומצת של פרשת השבוע

מדוע התורה, המשמשת כספר חוקים של האומה הישראלית מתחילה דווקא בסיפור בריאת העולם • "מתחילים מבראשית עם מאמר המוגש לפניכם בלשון קלה וברורה.

כבכל שנה שוב אנו מתחילים "מבראשית". בפרשה זו טמון סוד בריאת העולם לפני 5751 שנה. מדוע התורה, המשמשת כספר חוקים של האומה הישראלית מתחילה דווקא בסיפור בריאת העולם?

סיפור בריאת העולם מידי הקב"ה מחזק בנו את האמונה במנהיגו של ובוראו, שהיא היסוד לכל שמירת התורה. רש"י מביא בפתח פירושו על התורה את מאמרו המפורסם של רבי יצחק העונה לשאלה זו ממבט שונה: "שאם יאמרו אומות העולם לישראל: ליסטים (שודדים) אתם שכבשתם ארצות שבעה גויים (יושבי כנען) הם (ישראל) אומרים להם- "כל הארץ של הקב"ה היא, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו" תשובה זו מלווה את העם היהודי במשך כל שנות קיומו ומהווה את הבסיס לזכותו של העם היהודי להתיישב בארץ ישראל.

ששת ימי בראשית

בעולם שרר תוהו ובוהו ולכן בראשית קבע והבדיל הקב"ה תחומים מוגדרים בעולמו במשך הימים הראשונים.

ביום הראשון- הבדיל הקב"ה בין האור לבין החושך: בחלק משעות היממה הנקרא יום ישלט האור, ובחלקו השני הלילה החושך.

ביום השני-מים עליונים מעל הרקיע ומים תחתונים מתחתיו. בתחילת היום שלאחריו נקוו המים, שעד כה כיסו את הארץ, למקומות הנמוכים שם נוצרו ימים ואגמים ובשאר המקומות נתגלתה האדמה.

ביום השלישי-לאחר שנראתה היבשה נתן בה אלוקים את כח הצמיחה והארץ החלה להוציא אילנות נושאי פרי ועשב.

ביום הרביעי-ניתנה הפקודה למאורות, הירח השמש, שנבראו בעצם כבר ביום הראשון עם האור, ולקבוע את מקומם ברקיע השמים. מסופר בתלמוד ובמפרשים שבתחילה נבראו השמש והירח בגודל שווה, עש שבאה הלבנה לפני הקב"ה ואמרה: "וכי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד"? בתגובה אמר הקב"ה: "לכי ומעטי את עצמך, אך כדי לפייסה על שנתקטנה צירף אליה את הכוכבים.

ביום החמישי-נבראו השרצים והזוחלים למיניהם, הדגים והעופות. כדי שלא יתמעטו, היות ודרכו של עולם לצוד אותם, בירך אותם הקב"ה שיפרו וירבו.

ביום השישי-נבראו תחילה כל החיות והבהמות ואח"כ ברא אלוקים את האדם. מעפר האדמה יצר את גוף האדם ולאחר מכן נפח באפו "נשמת חיים".

האדם הראשון בגן עדן

פרשת בראשית

"ויטע אלוקים גן עדן..."-צמחיה עשירה על כל סוגיה וארבעה נהרות שמימיהם משקים את הגן. על כולם מופקד האדם הראשון. הקב"ה מזמן לפניו את כל החיות ו"יקרא האדם שמות, לכל הבהמות ועוף השמים ולכל חיית השדה."

למרות כל מגוון היצורים הסובב אותו הרגיש האדם בודד, בהיותו שונה ומוזר מכל היצורים שעברו לפניו. המסקנה ברורה: "לא טוב היות האדם לבדו, אעשה לו עזר כנגדו." הקב"ה מפיל עליו תרדמה ולוקח את אחת מצלעותיו ממנה הוא יוצר לו בת זוג, האדם מגיב בשמחה למראה זוגתו: "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי, לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה."

החטא הראשון

כבר בהיותו לבדו התיר לו הקב"ה לאכול מכל עץ הגן, חוץ "מעץ הדעת" אשר עליו נאמר: "ביום אוכלך ממנו מות תמות". הנחש-סמל הפיתוי, "ערום מכל חיית השדה"-שם לו למטרה להכשיל את בחיר הנבראים. הוא ניגש אל האשה. היא לוא שמעה ישירות מאלוקים על דבר האיסור, כי אם מפי בעלה, ומילא רישומו חלש יותר בעיניה, תחילה הוא מתמם ומרחם על האדם ואשתו: "האם אלוקים אמר לכם" לא תאכלו מכל עץ הגן?" וזאת על אף שהוא יודע שהאיסור אמור רק בנוגע לעץ אחד. לאחר שהאשה מכחישה את דבריו, אך גם משנה את במקצת את דברי אלוקים וציוויו, ממשיך הנחש במסע שיכנוע נמרץ: "...לא מות תמותו. כי יודע אלוקים כי ביום אוכלכם ממנו ונפקחו עיניכם וחייתם כאלוקים יודעי טוב ורע."

האשה אינה עומדת בפיתוי: "ותראה האשה כי טוב העץ למאכל.. ותיקח מפריו ותיתן לאשה עימה ויאכל". תגובת אלוקים לא מאחרת לבוא: "האם מן העץ אשר ציוויתך לבלתי אכול ממנו אכלת?"-נשאל האדם האדם מאשים את אשתו והיא תולה את העוולה בנחש. מכאן הדרך קצרה לעונש הבלתי נמנע: לנחש-"על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חיך". לאשה-"בעצב תלדי בנים..." לאדם-בזיעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל האדמה, כי ממנה לוקחתה. כי עפר אתה ואל עפר תשוב. פרשת החטא והעונש באה לסיימה בגירושו של האדם הראשון מגן עדן

קין והבל

שני בנים היו להם לאדם וחוה, והם בעלי תכונות אופי שונות המתבטאות בעיסוקיהם. הבל-רועה צאן, וקין-עובד אדמה. באחד הימים החליטו להקריב קורבן לה'. קין הביא כמובן מפרי עבודת האדמה, אלא שדווקא מן הגרועים שבהם. הבל, לעומתו, הקריב מצאנו ובוחר לשם כך את המובחרים. אש ירדה מן השמים וליחכה רק את מנחתו של הבל, לאות כי ה' קיבל את קורבנו. פירותיו של קין נשארו כפי שהיו.

"ויחר לקין מאוד ויפלו פניו." אז משמיע הקב"ה באוזני קין פס' אחד, שהוא בעצם המפתח למהותו של האדם ומלווה אותנו במשך כל הדורות " הלא אם תיטיב שאת(אם תיטיב את מעשיך-יסלח לך), ואם לא תיטיב-לפתח חטאת רובץ"... החטאת-היצר הרע-רובצת ליד פתח ליבו של האדם. במעשיו הטובים מחסן האדם את עצמו מפני היצר, אך משהחל להרע את התנהגותו יתהפכו היוצרות והיצר עשוי לקנות לו מקום בליבו. כפי שמסיים הפס"ם"...אליך תשוקתו (של היצר הרע, אבל) ואתה תמשול בו". זהו סוד הבחירה החופשית.

אבל קין אינו שומע אש הקינאה באחיו בוערת בו-"ויהרגיהו". עונש נידודים נגזר על קין. להגנתו חקק לו הקב"ה אות במצחו לבל יכוהו.

פרשת בראשית

נח-נקודת אור בעולם הרשע

עשרה דורות עברו מאדם הראשון ועד נח. בימיו של זה "רבתי רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבות ליבו רק רע כל היום". כעסו של הקב"ה גובר "אמחה את כל האדם אשר בראתי מעל פני האדמה"... רק נקודת אור אחת מהבהבת בתוך כל ההמון "ונח מצא חן בעיני ה'"מה היה עונשם של הרשעים? מה עלה בגורלו של נח? כל כך ועוד - בפרשת השבוע הבא...

מקור: maale-adumim.com